Arhim. Cleopa Ilie

POVESTIRI PENTRU COPII

3

CEI ŞAPTE TINERI DIN EFES

CEI ŞAPTE TINERI DIN EFES

Mântuitorul Hristos a zis în Sfânta Evanghelie: „Cel ce va crede întru Mine, chiar de ar muri, viu va fi". Adică unul ca acesta numai cu trupul este adormit, iar nu şi cu sufletul.

Acest adevăr ni-l arată pe larg şi marele Apostol Pavel, care zice: „Fraţilor, despre cei ce au adormit, nu voiesc să fiţi în neştiinţă ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi, care nu au nădejde". Care sunt cei ce nu au nădejde? Sunt cei care cred că odată cu moartea trupului, moare şi sufletul şi că niciodată nu vor mai învia cei morţi ai lor, precum au fost şi sunt păgânii închinători de idoli şi toate popoarele care nu cred în Hristos şi în învierea Lui din morţi.

Noi însă „credem că Iisus a murit şi a înviat". Şi la fel credem că „Dumnezeu pe cei adormiţi întru Iisus, îi va aduce (la învierea cea de apoi) împreună cu El. Căci dacă am murit

CEI ŞAPTE TINERI DIN EFES

Mântuitorul Hristos a zis în Sfânta Evanghelie: „Cel ce va crede întru Mine, chiar de ar muri, viu va fi". Adică unul ca acesta numai cu trupul este adormit, iar nu şi cu sufletul.

Acest adevăr ni-l arată pe larg şi marele Apostol Pavel, care zice: „Fraţilor, despre cei ce au adormit, nu voiesc să fiţi în neştiinţă ca să nu vă întristaţi ca ceilalţi, care nu au nădejde". Care sunt cei ce nu au nădejde? Sunt cei care cred că odată cu moartea trupului, moare şi sufletul şi că niciodată nu vor mai învia cei morţi ai lor, precum au fost şi sunt păgânii închinători de idoli şi toate popoarele care nu cred în Hristos şi în învierea Lui din morţi.

Noi însă „credem că Iisus a murit şi a înviat". Şi la fel credem că „Dumnezeu pe cei adormiţi întru Iisus, îi va aduce (la învierea cea de apoi) împreună cu El. Căci dacă am murit

împreună cu Hristos, credem că vom și vieţui împreună cu El".

Așadar, prea limpede ne arată aceste mărturii ale Sfintei Scripturi că cei ce mor, având credință în Iisus Hristos, nu sunt „morți", căci, după cum nu putem zice unui om ce doarme că este mort, tot așa și celor ce au adormit în Hristos nu le putem spune că sunt morți, ci adormiți. Aceștia, la judecata de apoi, se vor scula și Hristos va mărturisi înaintea Tatălui despre credința lor cea dreaptă și despre faptele lor cele bune. Așa au adormit milioane de sfinți și martiri care au crezut și au mărturisit pe Hristos și care nu sunt morți, ci adormiți în Hristos până la obștească învierе.

Iar acum voi adăuga din Viețile Sfinților o istorioară sfântă și adevărată prin care Dumnezeu ne-a arătat în chip minunat învierea cu trup a celor adormiți în Hristos.

Când păgânul Deciu avea în stăpânirea sa sceptrul împărăției Romei (249-251), a mers din cetatea Cartagina la Efes, pornit cu multă mânie împotriva creștinilor de acolo. Atunci toate ținuturile dimprejur s-au adunat din

porunca lui în cetatea Efesului, ca să aducă jertfe deșertilor zei. Iar Biserica credincioșilor era în prigonire, încât mulți robi ai lui Hristos, clerici și credincioși se ascundeau fiecare pe unde puteau, temându-se de cumplitul prigonitor. Iar împăratul, întunecându-se la minte, a pus idoli în mijlocul cetății și le-a făcut jertfelnice spurcate.

Și a poruncit mai întâi celor mai mari ai cetății ca, împreună cu dânsul, să aducă jertfe zeilor. Deci se uda pământul cu sângele dobitoacelor înjunghiate, iar fumul și duhoarea celor jertfite umpleau văzduhul. Iar a treia zi, împăratul a poruncit să prindă pe toți creștinii și să-i silească să jertfească zeilor. Deci credincioșii au fost căutați pretutindeni. Și erau trași din case și din peșteri, și împinși, fiind duși cu necinste la poporul cel adunat, care se închina cu jertfe idolilor. Și câți din creștini erau fricoși și mici la suflet, aceia temându-se de munci, cădeau din credință și se închinau idolilor înaintea poporului. Deci auzind și văzând acest lucru ceilalți creștini, se tânguiau cu sufletele și plângeau pentru cei ce cădeau de la Hristos și

alunecau la închinare de idoli. Iar cei ce erau tari în credință și mari la suflet, aceia se dădeau fără temere la toate chinurile, suferind felurite morți, punându-și astfel cu bărbăție sufletele pentru Domnul și Mântuitorul lumii. Și erau mulți cei chinuiți, din ale căror trupuri zdrobite, sângele curgea ca apa, adăpând pământul; iar trupurile celor uciși, chinuitorii le aruncau pe unele în gunoi, pe altele, pe lângă drumuri, pe altele le spânzurau pe ziduri împrejurul cetății, iar capetele lor le puneau înfipte în pari înaintea porților cetății, încât corbii și celelalte păsări mâncătoare de carne, zburând peste zidurile cetății, mâncau trupurile mucenicilor. Iar creștinii cei ascunși erau mâhniți, căci nu puteau să ia și să îngroape trupurile fraților lor, care erau mâncate de păsări. Și se rugau tânguindu-se și își ridicau mâinile către Dumnezeu, ca să scape Biserica de la acea prigoană.

În vremea aceea erau în Efes șapte tineri care credeau în Hristos și fuseseră botezați. Aceștia, deși slujeau în rânduiala ostășească, însă se țineau departe și se îngrețoșau de praznicul păgânilor cel urât de Dumnezeu.

Ei erau fii de cetăţeni cinstiţi şi mari, numele lor fiind: Maximilian, Iamvlih, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian şi Antonin.

Aceştia, deşi erau născuţi din feluriţi părinţi, erau cu un suflet întru credinţa şi în dragostea lui Hristos. Ei petreceau împreună în rugăciune şi în postiri, şi în păzirea curăţiei celei neprihănite.

Şi văzând în toate zilele răutăţile ce se făceau creştinilor şi uciderile cele cumplite, îşi zdrobeau inimile lor, suspinând şi plângând. Deci pe când împăratul cu toţi păgânii mergeau la jertfe, ei se abăteau şi, intrând în biserica creştinească, se aruncau la pământ înaintea lui Dumnezeu şi, presărându-şi ţărână pe cap, se rugau cu tânguire.

Dar în vremea aceea fiecare pândea pe prietenul său, să vadă care este creştin, şi se dădea la moarte frate pe frate, tată pe fiu, fiu pe tată, şi fiecare nu-l tăinuia pe aproapele lui, dacă îl afla rugându-se lui Hristos.

Deci nişte pânditori ca aceştia umblând prin cetate şi căutând pe cei ce nu jertfeau idolilor după porunca împărătească, i-au văzut pe cei şapte tineri când erau în biserica lor tăinuită şi se rugau lui Hristos Cel răstignit pe cruce.

Şi sfătuindu-se, pânditorii au mers la tiran şi i-au zis:

– Împărate, în veci să trăieşti! Tu chemi pe cei ce sunt departe şi îi sileşti la jertfe, iar cei ce sunt aproape de tine, aceia nu bagă în seamă stăpânirea ta cea împărătească şi poruncile tale nu le ascultă, ci le hulesc şi se ţin de credinţa creştinească.

Iar împăratul, umplându-se de mânie, întreba:

– Cine este unul ca acela, care ar fi potrivnic stăpânirii mele?

Clevetitorii au zis:

– Maximilian, fiul eparhului cetăţii, şi alţi şase fii de boieri din Efes, cinstiţi în rânduiala ostăşească.

Deci îndată împăratul a dat poruncă să-i prindă şi să-i aducă înaintea sa legaţi cu lanţuri de fier. Astfel au fost puşi sfinţii înaintea lui, fiindu-le încă lacrimile în ochi şi ţărâna pe capetele lor. Iar tiranul, căutând la ei, le-a zis:

– Pentru ce nu aţi fost cu noi la praznicul zeilor, care pe toată lumea au chemat la închinarea lor? Deci acum, apropiindu-vă, să le aduceţi jertfa cuvenită, precum le-au adus toţi.

Răspuns-a Sfântul Maximilian:

– Noi avem pe Unul Dumnezeu, Împăratul Cel ce vieţuieşte la ceruri, de a Cărui slavă este plin cerul şi pământul. Aceluia îi aducem jertfă

de mărturisire și rugăciunile noastre în tot ceasul; iar ardere și jertfe necurate nu vom aduce idolilor voștri, ca să nu ne întinăm sufletele noastre.

Auzind împăratul acestea, a poruncit să ia de la ei brâiele cele ostășești, care erau semn de cinstită boierie, zicând că sunt nevrednici a fi între ostașii împărătești, deoarece s-au făcut potrivnici zeilor și împăratului. Dar privind frumusețea tinerilor, s-a milostivit de ei și a zis:

– Nu este drept ca tinerețea acestora să o pierdem așa iute cu chinurile; deci, iată, frumoșilor tineri, vă dau vreme să vă gândiți, ca, înțelepțindu-vă, să vă închinați la zei și astfel să fiți lăsați în viață.

Zicând acestea, a poruncit să-i dezlege din lanțurile de fier și să-i lase liberi până la vremea hotărâtă lor; iar el s-a dus la altă cetate, vrând să se întoarcă după aceea iar în Efes.

Iar sfinții tineri au făcut sfat între ei, zicând:

– Să plecăm din cetate până ce împăratul se va întoarce, și să intrăm în peștera cea mare din munte, care este în partea răsăritului.

Deci au luat cu dânșii arginți ca să le ajungă câteva zile pentru hrană și, ducându-se spre muntele dinspre răsărit, care se numea Ohlon, au intrat într-o peșteră a lui. Și au

petrecut acolo multe zile, lăudând neîncetat pe Dumnezeu și rugându-se pentru mântuirea sufletelor și ca să-i întărească întru mărturisirea preasfântului Său nume, ca astfel să poată sta fără teamă înaintea tiranului și să rabde cu bărbăție chinurile, ca să câștige de la Domnul Iisus Hristos cununa biruinței.

Iar pe Iamvlih, ca cel mai tânăr, l-au rânduit spre slujire, adică să umble prin cetate și să aducă cele de trebuință. Deci Sfântul Iamvlih, mergând în cetate, își schimba hainele sale și se îmbrăca în haine proaste, ca să nu fie cunoscut; iar din arginții pe care îi lua, o parte îi împărțea săracilor, iar cu partea care rămânea cumpăra hrană. Și fiind în acea slujbă, cerceta în taină când va veni împăratul în cetate.

Iar după multe zile, Sfântul Iamvlih mergând spre cetate în chip de sărac, a văzut venirea împăratului și a auzit porunca lui, ca toți să fie gata a doua zi spre a aduce jertfe zeilor lor. Și a mai auzit Iamvlih că împăratul a dat poruncă să fie căutați și cei șapte tineri, eliberați pentru o vreme, ca și aceștia, împreună cu ceilalți cetățeni, să jertfească idolilor.

Atunci Iamvlih s-a temut foarte și îndată a alergat în peșteră la frați, aducându-le și puțină pâine.

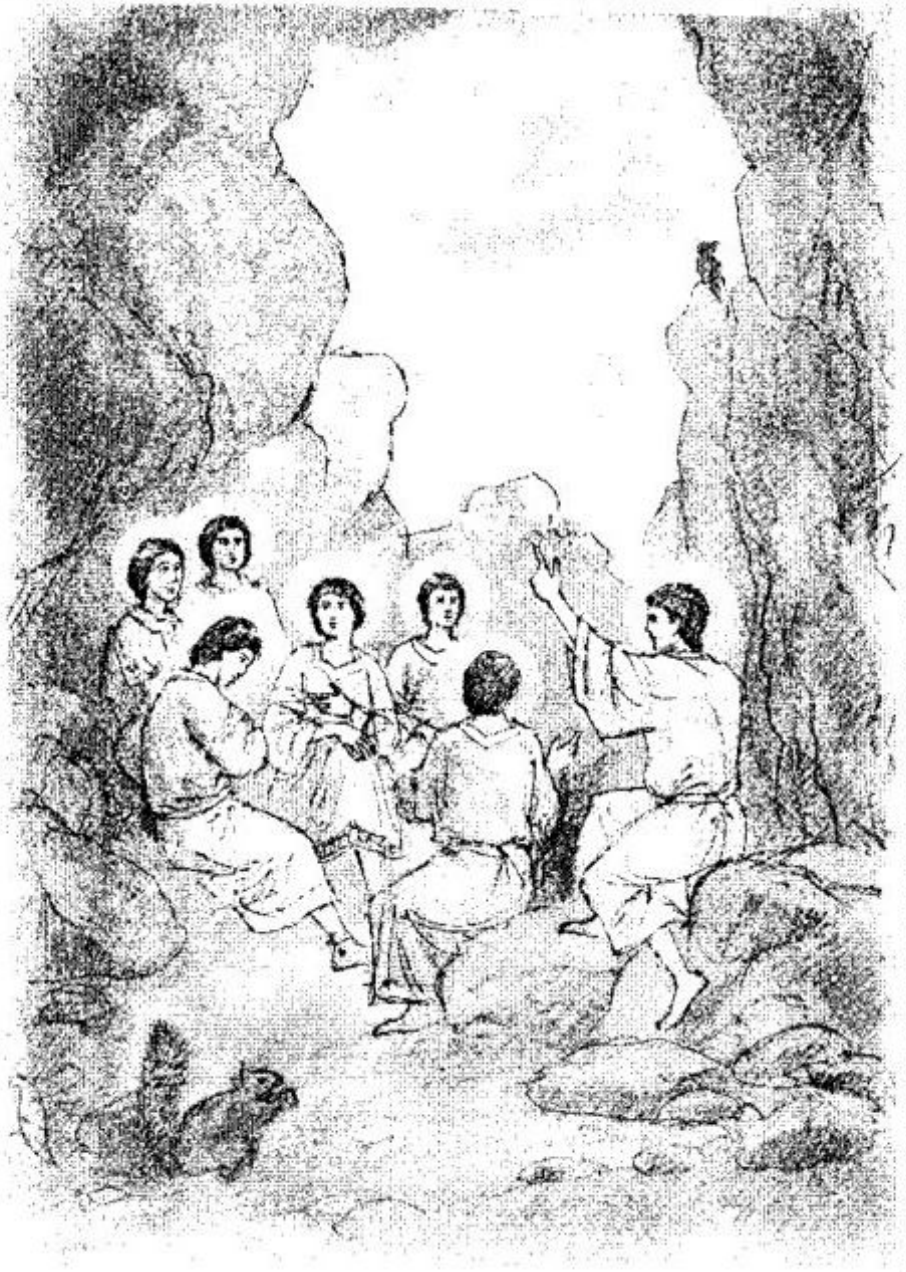

Și le-a spus lor toate cele ce a văzut și a auzit și că ei sunt căutați.

Aceasta auzind-o toţi, s-au umplut de frică şi, căzând cu feţele la pământ, cu plângere şi cu suspine s-au rugat lui Dumnezeu, încredinţându-se pe ei spre ajutorul şi mila Lui. Deci Iamvlih, sculându-se, a pregătit masa, punând înaintea lor acea puţină pâine pe care o adusese, că acum era seară şi soarele apunea. Apoi, şezând ei, au mâncat, întărindu-şi trupurile lor pentru primirea chinurilor. Iar după ce au mâncat, au stat vorbind între dânşii, mângâindu-se unul pe altul şi îndemnându-se spre pătimire bărbătească pentru Hristos. Şi aşa, având cuvinte lăudătoare de Dumnezeu în gurile lor, au adormit; pentru că de mâhnirea care era în inimile lor li se îngreuiaseră ochii.

Iar milostivul şi iubitorul de oameni Dumnezeu, Care totdeauna poartă grijă de cele folositoare Bisericii Sale şi se îngrijeşte de robii Săi, a poruncit acestor şapte tineri să adoarmă cu oarecare străină şi minunată adormire, ca Cel ce voia să facă printr-înşii în vremea viitoare o minune preaslăvită şi să încredinţeze pe cei care se îndoiau de învierea morţilor.

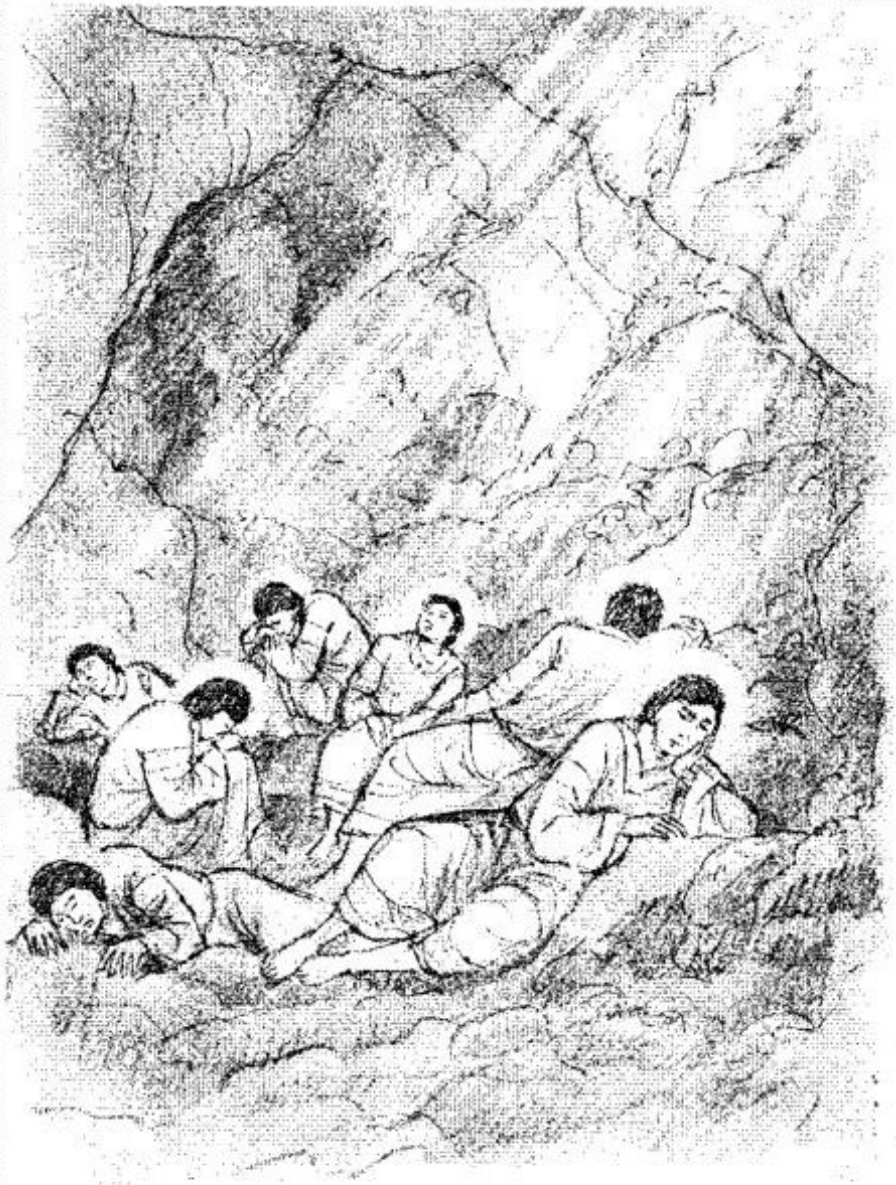

De aceea, sfinții au adormit cu somn de moarte, căci sufletele lor erau păzite în mâinile lui Dumnezeu, iar trupurile lor, ca și cum ar fi dormit, zăceau în peșteră, nestricate și neschimbate.

Deci a doua zi împăratul a poruncit să caute pe aceşti şapte tineri de neam bun şi, neaflându-i pe ei, a zis către boieri:

– Mi-e milă de acei tineri, deoarece sunt de neam bun şi frumoşi la chip; deci socotesc că, temându-se de mânia noastră, au fugit undeva şi s-au ascuns; dar bunătatea noastră cea împărătească este gata a-i milui pe ei, dacă se vor căi şi se vor întoarce spre zeii noştri.

Dar boierii i-au răspuns lui:

– Nu jeli, o, împărate, pentru tinerii aceia potrivnici ţie şi zeilor, pentru că am auzit că nu s-au căit, ci mai răi hulitori s-au făcut şi, după ce au împărţit mult aur şi argint săracilor de pe uliţele cetăţilor, s-au făcut nevăzuţi. Iar de vei voi, să se cheme părinţii lor şi cu chinuri să se muncească, ca să spună unde sunt fiii lor.

Atunci împăratul a poruncit ca îndată să cheme pe părinţi şi a zis către dânşii:

– Unde sunt fiii voştri, ocărâtorii împărăţiei mele? Spuneţi adevărul, pentru că în locul lor voi porunci să vă piardă pe voi, deoarece voi, dându-le lor aur şi argint, i-aţi trimis undeva să nu se arate înaintea feţei noastre.

Părinții au răspuns:

– O, împărate, ne rugăm bunătății tale, ascultă-ne pe noi fără de mânie. Noi nu suntem împotriva împărăției tale, poruncile tale nu le încălcăm, nici nu încetăm să aducem jertfe zeilor; deci pentru ce să murim? Iar dacă fiii noștri s-au răzvrătit, la acestea nu i-am învățat noi, nici nu le-am dat aur și argint, ci ei singuri, luându-l tâlhărește de la noi, l-au împărțit la cei neputincioși și, fugind, s-au ascuns, după cum am auzit, în peștera cea mare care este în muntele Ohlon.

Iar împăratul, auzind acestea, a poruncit să astupe ușa peșterii cu pietre mari, zicând:

– Deoarece nu s-au căit și nu s-au întors la zei și s-au ascuns dinaintea feței noastre, să nu mai vadă de acum față omenească, ci să piară de foame și de sete în întunericul peșterii.

Căci împăratul și cetățenii nu știau că acei tineri adormiseră întru Domnul, ci toți îi socoteau pe ei că sunt vii.

Deci, astupându-se peștera, doi creștini tăinuiți dintre slujitorii împăratului, Teodor și Rufin, au scris pătimirea și numele acestor șapte sfinți tineri pe două tăbliță de plumb.

Apoi, pecetluindu-le într-un sicriaș de aramă, le-au pus între pietre la ușa peșterii, zicând între dânșii:

– Poate cândva va voi Dumnezeu să cerceteze pe robii Săi, mai înainte de venirea Sa, și se va deschide peștera și arătate vor fi într-însa trupurile sfinților; atunci se vor cunoaște numele și faptele lor din scrisoarea aceasta și va fi arătat celor mai de pe urmă despre dânșii că sunt mucenici, deoarece au murit pentru Hristos, fiind astupați în peșteră.

Și nu după multă vreme, păgânul împărat Deciu a pierit și după dânsul alți împărați păgâni și prigonitori ai Bisericii au pierit fiecare întru a sa vreme. Și după aproape 200 de ani, stăpânind binecredinciosul împărat Teodosie cel Tânăr (408-450), s-au sculat niște eretici care ziceau că nu este învierea morților. Și se îndoiau mulți pentru aceasta; și nu numai mireni, ci și unii episcopi au căzut în rătăcirea aceea.

Și unii din acei eretici ziceau că după moarte nu va fi oamenilor nici un fel de mângâiere, pentru că cei ce mor cu trupul, mor și cu sufletul, și amândouă se nimicesc. Iar alții ziceau că numai singure trupurile, în mormânt stricându-se, vor pieri, iar sufletele vor avea răsplătirea lor, fără de trupurile cele pierite prin

stricăciune; pentru că se întrebau cum vor putea să învie și să se scoale după atâtea mii de ani trupurile acelea, din care nici praful nu se mai găsește. Aceasta era o socoteală eretică, căci nu luau în seamă cuvintele Domnului Hristos din Evanghelie: „Morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia...”; nici cele ce sunt scrise în proorocia lui Daniil: „Cei ce dorm în țărâna pământului se vor scula, unii spre viața veșnică, iar alții spre ocară și spre rușine veșnică”; nici cele grăite de Dumnezeu prin proorocul Său Iezechiel: „Iată, Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi din mormintele voastre, poporul meu”.

Neaducându-și aminte de acestea, tulburau Biserica lui Dumnezeu foarte mult. Iar împăratul Teodosie era în mare mâhnire, văzând tulburarea Bisericii, și se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, cu post și multe lacrimi, ca Însuși Făcătorul tuturor să aducă pacea între credincioși. Iar Domnul cel multmilostiv, Care nu voiește să se rătăcească cineva de la credința cea adevărată și să piară, a auzit rugăciunea împăratului și suspinele cu lacrimi ale

credincioșilor celor mulți și a descoperi tuturor la arătare taina cea așteptată a învierii morților și a vieții veșnice. Însă aceasta a descoperit-o în acest chip: un bărbat oarecare, anume Adolie, care era stăpânul muntelui unde era peștera cea astupată cu tinerii cei adormiți, acela având acolo locuința sa, a voit, după rânduiala lui Dumnezeu, să zidească un staul pentru oile sale. Și începând să-l zidească, slugile lui luau pietre pentru zidărie din acelea cu care de demult se astupase peștera, însă nu știau că acolo este peșteră, ci socoteau că așa sunt pietrele în munte. Deci trăgându-le din munte, au făcut o gaură în gura peșterii cât putea să intre omul.

Într-acea vreme, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce stăpânește viața și moartea, Care a înviat pe Lazăr cel mort de patru zile, a înviat și pe acești șapte tineri, care dormiseră 192 de ani. Și au înviat acești sfinți mucenici după porunca Lui cea dumnezeiască, ca și cum s-ar fi deșteptat din somn și, sculându-se, au dat lui Dumnezeu lauda cea de dimineață, căci ei credeau că se deșteptaseră din somnul cel de noapte, nefiind nici un semn de moarte într-înșii.

Hainele le erau întregi, trupurile neschimbate, ba chiar înflorite cu sănătatea și cu

frumusețile tinereților, și întru toate erau în așa chip, ca și cum erau adormiți seara și sculați dimineața. Deci șezând, vorbeau, mâhnindu-se de porunca împăratului și de prigonirea ce era împotriva creștinilor, și socoteau că Deciu îi caută pentru chinuire. Și privind spre Iamvlih, l-au întrebat ce a auzit în cetate, ca să le spună lor iarăși. Iar Iamvlih le-a răspuns:

– Cele ce v-am spus aseară, acelea vă spun și acum: împăratul a poruncit ca astăzi toți cetățenii să fie gata la jertfe, iar pe noi a poruncit să ne caute, ca, împreună cu toți, să ne închinăm idolilor înaintea feței lui, iar de nu vom face acest lucru, apoi are să ne chinuiască.

Atunci Maximilian a zis către toți:

– Fraților, să fim gata a ieși și a ne arăta cu îndrăzneală înaintea lui Deciu. Până când să ședem aici ca niște fricoși? Să ieșim și fără de temere să mărturisim înaintea împăratului pământesc pe Împăratul cerului, pe Dumnezeu Cel adevărat, pe Domnul nostru Iisus Hristos, și pentru cinstirea Lui să răbdăm până la sânge! Să ne punem sufletele pentru El, să nu ne înfricoșăm de asupritorul cel muritor și de

muncile cele vremelnice, ca să nu cădem din viața cea veșnică, pe care o așteptăm întru credința în Iisus Hristos. Iar tu, frate Iamvlih, sârguiește-te să ne gătești hrană la ceasul obișnuit. Ia un ban de argint și du-te în cetate să ne cumperi pâine mai multă decât ieri, pentru că ieri ai adus puțină și acum suntem flămânzi. Încă te înștiințează ce a mai poruncit Deciu împotriva noastră și întoarce-te degrabă, ca, întărindu-ne cu hrană, să ieșim de aici și să ne dăm de bunăvoie la chinuire pentru Domnul nostru Iisus Hristos.

Deci Iamvlih a luat un ban de argint și a ieșit foarte de dimineață, când începea să se lumineze de ziuă.

Și ieșind Sfântul Iamvlih din peșteră, a văzut pietrele zăcând lângă ușă și s-a mirat. Și se gândea în sine, zicând:

– Ce sunt acestea și când s-au pus? Că aseară nu erau!

Apoi, coborându-se din munte, mergea cu frică și se temea să intre în cetate, ca nu cumva să-l recunoască și să-l ducă la împărat.

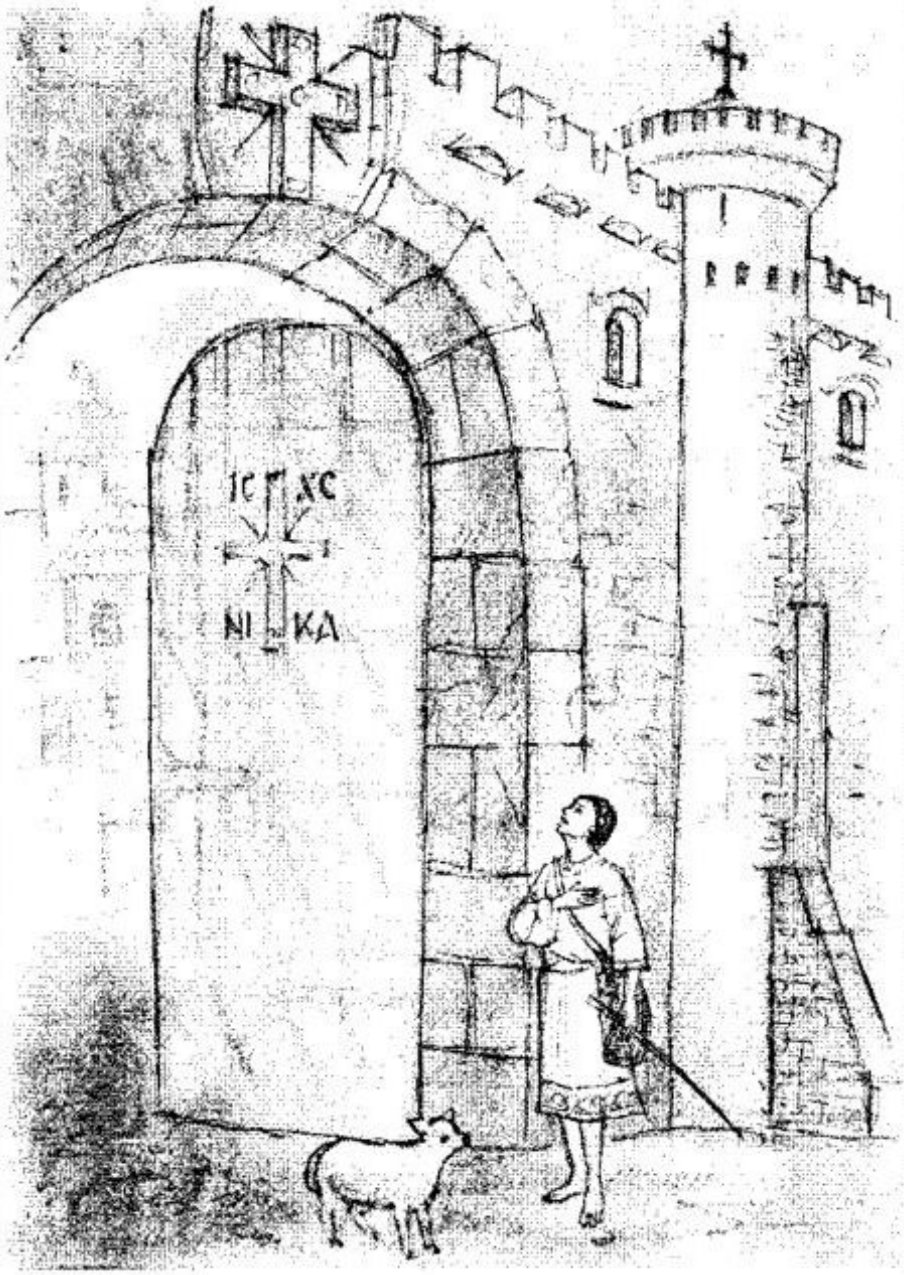

Şi apropiindu-se el de porţile cetăţii şi ridicându-şi ochii, a văzut o cinstită cruce deasupra, foarte frumos făcută şi s-a minunat

mult. Apoi, oriunde își întorcea ochii, pretutindeni vedea alte zidiri și alte case și se minuna. După aceea s-a dus la altă poartă a cetății și acolo a văzut chipul crucii pus pe zid și nu pricepea. Deci, înconjurând toate porțile cetății și văzând pretutindeni Sfinte Cruci, s-a mirat foarte. Apoi, venind iar la poarta dintâi, zicea în sine:

– Ce este aceasta? Aseară nu se vedea nicăieri semnul Sfintei Cruci, decât numai în taină, dacă pe undeva era păzit de credincioși, iar acum se vede pus pe porți și pe zidurile cetății! Văd adevărul sau vreo nălucire? Oare nu este aceasta vreo nălucire din vis?

Apoi, întărindu-se cu duhul, a intrat în cetate și, mergând puțin, a auzit pe mulți pomenind numele lui Hristos și mai mult s-a înspăimântat, gândind în sine:

– Ieri nimeni nu îndrăznea să cheme pe față numele lui Hristos, iar acum Hristos se proslăvește prin atât de multe guri! Socotesc că aceasta nu este cetatea Efes, ci alta, căci și zidurile sunt altele și oamenii îmbrăcați cu alte haine!

Şi mergând mai departe, a întrebat pe un om, zicând:

– Cum se numeşte cetatea aceasta?

Acela a răspuns:

– Efesul este aceasta.

Dar Sfântul Iamvlih nu l-a crezut, ci se gândea în sine:

– Cu adevărat m-am rătăcit în altă cetate; deci mi se cade să cumpăr pâine şi să ies de aici degrab, ca să nu mă rătăcesc cu desăvârşire.

Şi apropiindu-se de un vânzător de pâine, a scos banul de argint şi i l-a dat, ca, oprindu-şi preţul cuvenit pentru pâini, de celălalt preţ al banului să-i dea bani de aramă. Iar banul acela de argint era mare, având pe el chipul şi numele împăraţilor cei mai vechi. Deci vânzătorul de pâine, luând banul de argint, l-a arătat altuia; iar acela, luându-l, l-a dat la al treilea şi la al patrulea. Apoi s-au apropiat şi ceilalţi care erau acolo, şi, uitându-se la banul acela de argint, se mirau de vechimea lui, şi, privind şi la Iamvlih, îşi şopteau unul altuia la ureche:

– Cu adevărat tânărul acesta a găsit vreo comoară ascunsă de demult!

Iar Sfântul Iamvlih, văzându-i că-şi şoptesc, s-a temut, fiindcă socotea că este cunoscut de dânşii şi vor să-l prindă şi să-l dea împăratului Deciu. Deci a zis către dânşii:

– Rogu-mă vouă, luaţi-vă banul acesta de argint, pentru că eu nu voiesc nimic.

Dar ei, prinzându-l, îl ţineau, zicându-i:

– Spune-ne nouă de unde eşti şi cum ai aflat comoara împăraţilor de mai înainte? Dă-ne şi nouă o parte ca să nu te spunem; iar de nu vei voi să ne ai şi pe noi părtaşi la acea comoară, apoi te vom da pe tine judecătorului.

Şi auzind aceasta Sfântul Iamvlih, neprecepându-se, se mira şi tăcea. Însă bărbaţii aceia îi ziceau:

– Comoara aceasta nu se poate tăinui, deci spune-ne de voie, mai înainte de a fi chinuit.

Însă el nu ştia ce să le răspundă lor şi era ca un mut. Atunci bărbaţii aceia au luat de la dânsul brâul şi, punându-l pe grumajii lui, îl ţineau în mijlocul târgului. Deci a străbătut vestea în popor că un tânăr oarecare, aflând o comoară, este prins. Şi s-au adunat la dânsul mulţi, care, uitându-se la faţa lui, ziceau:

– Acest om este străin și nu l-am mai văzut pe el vreodată. Iar Sfântul Iamvlih voia să spună despre dânsul că n-a găsit nici o comoară, dar nu putea să grăiască de multă mirare.

Şi uitându-se prin popor, voia să vadă pe cineva din cei care îl cunoşteau sau din cei ai casei sale – tată, mamă ori pe cineva din slugi –, dar pe nimeni nu afla sau cunoştea. Din această pricină el mai mult se mira, că ieri la toţi era cunoscut, fiindcă era fiu de tată slăvit, iar a doua zi nu putea să-l recunoască nimeni şi nici el nu putea recunoaşte pe cineva. Şi s-a vestit despre prinderea lui prin toată cetatea şi a ajuns aceasta până la auzul antipatului (comandantului) cetăţii şi al episcopului Ştefan, care, după rânduiala lui Dumnezeu, erau împreună în acel ceas, vorbind între dânşii. Deci amândoi au poruncit să aducă la dânşii pe tânărul cel prins împreună cu banul de argint.

Deci fiind dus Sfântul Iamvlih, el socotea că îl duc la împăratul Deciu, şi mai cu dinadinsul privea spre popor, vrând să vadă pe cineva dintre cei ştiuţi; însă nimeni nu-i era lui cunoscut. Şi fiind el dus la antipat şi la episcop şi luând ei banul cel de argint şi uitându-se la el, se mirau că era de la împăraţii foarte vechi. Apoi antipatul a zis către Iamvlih:

– Unde este comoara pe care ai găsit-o, că acest ban de argint este din comoara aceea?

Sfântul Iamvlih a răspuns:

– Nu știu nici un fel de comoară. Aceasta numai știu, că din averile părinților mei am acest ban de argint de acest fel, precum după obicei în

această cetate umblă banii de argint la negustori. Însă mă minunez și nu pricep de unde mi-a venit mie năpasta aceasta.

Antipatul a zis:

– De unde ești tu?

Sfântul a răspuns:

– Mi se pare că din această cetate.

Antipatul a zis:

– Al cui fiu ești tu? Oare este cineva care să te știe? Să vină să mărturisească pentru tine și apoi te vom crede!

Iar Sfântul Iamvlih a spus numele tatălui, al mamei, ale moșilor, ale fraților săi și ale rudeniilor sale, dar nimeni nu-i știa pe dânșii. Atunci antipatul a zis:

– Nu spui adevărul, ci minți; pentru că ne spui nume străine și neobișnuite, de care nu am auzit niciodată.

Iar sfântul, nepricepându-se, tăcea, căutând în jos. Și unii ziceau că este nebun, iar alții ziceau că nu este, dar se face nebun, pentru ca să scape de primejdie.

Iar antipatul a început cu cuvinte mai aspre a-l îngrozi pe el, zicându-i:

– Cum putem să te credem pe tine, când zici că banul acesta de argint este din averea părinţilor tăi, când pe el este chipul şi numele lui Deciu, împăratul cel de demult, şi de la moartea lui au trecut mulţi ani şi argintul tău nu este asemenea cu argintul de acum? Oare părinţii tăi sunt atât de bătrâni, încât să-şi aducă aminte de împăratul Deciu, care a fost de demult şi să aibă banii lui? Tu eşti tânăr, nu ai nici treizeci de ani şi voieşti să amăgeşti cu meşteşugul tău pe bătrânii şi înţelepţii Efesului? Te voi arunca în temniţă, îţi voi da bătăi multe şi nu te voi lăsa, până ce nu vei spune adevărul, unde este comoara cea găsită de tine!

Acestea auzindu-le Sfântul Iamvlih, s-a temut de îngrozirea antipatului şi s-a minunat când a auzit despre Deciu că a fost în anii de demult. Deci, căzând cu faţa la pământ, a zis:

– Rogu-mă vouă, domnii mei, spuneţi-mi ceea ce vă voi întreba pe voi, iar eu pe toate le voi spune vouă de bună voie: Oare Deciu este împărat în cetatea aceasta şi este viu sau nu?

Iar episcopul i-a zis lui:

– Nu este, o, fiule, în vremea de acum și în țările acestea un împărat care să se numească Deciu; decât numai în vremurile cele de demult a fost, în anii cei vechi; iar acum împărățește dreptcredinciosul împărat Teodosie.

Atunci Iamvlih a zis:

– Rogu-mă vouă, domnilor, să mergeți cu mine și vă voi arăta în peștera din muntele Ohlon pe prietenii mei, ca să știți de la dânșii că este adevărat ceea ce grăiesc; căci noi, fugind de aici cu adevărat din fața lui Deciu, mai înainte cu câteva zile, ne-am ascuns în peștera aceea. Iar pe Deciu eu l-am văzut ieri intrând în cetatea Efesului; însă acum nu știu, oare Efesul este cetatea aceasta sau alta?

Atunci episcopul s-a gândit în sine, zicând:

– Dumnezeu voiește ca prin tânărul acesta să ne descopere oarecare taină!

Apoi a zis către antipat:

– Să mergem cu dânsul, ca să vedem ce lucru minunat are să ne arate.

Atunci episcopul și antipatul, sculându-se îndată, au mers cu tânărul, iar după dânșii veneau toți mai-marii cetății și mulțime de popor.

Şi ajungând la muntele acela şi la peşteră, a intrat Iamvlih întâi în peşteră, iar episcopul şi ceilalţi, urmându-i lui, au găsit în gura peşterii, între două pietre, sicriaşul de aramă, pecetluit cu

două peceți de argint. Și deschizând episcopul și antipatul sicriașul acela înaintea tuturor, au găsit în el acele două tăbliţe de plumb pe care era scris că șapte sfinți tineri – Maximilian, fiul eparhului, Iamvlih, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian și Antonin – au fugit din fața asupritorului Deciu și s-au ascuns în peștera aceea, care astupându-se din porunca lui Deciu, sfinții tineri s-au sfârșit în ea mucenicește pentru Hristos. Aceasta citind-o toți, s-au minunat și au proslăvit pe Dumnezeu cu glas mare.

Apoi au găsit pe sfinți șezând plini de bucurie, cu fețele lor strălucite cu lumina darului lui Dumnezeu și înflorind cu frumusețile ca niște flori. Deci, văzându-i pe ei episcopul, antipatul, mai-marii cetății și poporul, s-au închinat jos la picioarele lor și au dat slavă lui Dumnezeu, care i-a învrednicit pe ei a vedea o minune preaslăvită ca aceea. Apoi sfinții tineri le-au spus lor toate cele despre dânșii și despre Deciu tiranul, ce fel de prigonire era pe vremea lui împotriva credincioșilor. Atunci îndată episcopul și antipatul au trimis o scrisoare la binecredinciosul împărat Teodosie, zicând:

– Să poruncești stăpânirea ta, ca degrabă să vină de la tine niște bărbați cinstiți, ca să vadă minunea care a arătat-o Dumnezeu întru a ta împărăție; că în zilele noastre s-a arătat chipul învierii ce are să fie, în trupurile sfinților celor ce au înviat acum.

Și auzind împăratul Teodosie de aceasta, s-a bucurat cu bucurie mare și îndată s-a sârguit să meargă el însuși la dânșii. Deci s-a dus cu boieri și cu mult popor din Constantinopol la Efes, și a fost întâmpinat de efeseni cu cinste, precum se cuvenea. Iar episcopul, antipatul și ceilalți mai-mari ai cetății l-au dus pe el la peșteră, în care, intrând și văzând pe sfinți ca pe îngerii lui Dumnezeu, a căzut la picioarele lor, închinându-se și grăind către ei:

– Stăpânii mei, în fața voastră mi se pare că văd pe Însuși Împăratul Hristos, Stăpânul meu, Care a strigat pe Lazăr din mormânt și Care acum v-a înviat pe voi cu Cuvântul Lui cel Atotputernic, ca să ne adeverească pe noi de învierea morților ce va să fie; că cei ce sunt în morminte, auzind glasul Fiului lui Dumnezeu, vor învia și vor ieși din mormânt nestricați.

Iar ei, întinzându-și mâinile, l-au ridicat de la pământ. Și sculându-se împăratul, i-a cuprins cu dragoste, i-a sărutat și a plâns pe

umerii lor. Apoi, după cinstita sărutare, împăratul a stat pe pământ în dreptul lor și, privind spre dânșii, slăvea pe Dumnezeu, iar inima lui se bucura foarte mult într-însul.

Iar Sfântul Maximilian a zis către împărat:

– De acum împărăția ta va fi puternică, pentru credința ta cea tare, și Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu, o va păzi nevătămată de tot răul întru numele Său cel sfânt. Şi să crezi că pentru tine ne-a înviat pe noi Dumnezeu, mai înainte de învierea cea de obște.

Deci multă vreme au grăit sfinții către împărat și multe alte cuvinte folositoare de suflet, iar împăratul împreună cu arhiereul, cu boierii și tot poporul ascultau cu dulceață cuvintele lor.

Şi împăratul s-a împărtășit la masă șapte zile împreună cu dânșii și le slujea lor. Iar după multe vorbiri, toți privind spre dânșii cu dinadinsul și îndulcindu-se de vederea fețelor lor, i-au văzut plecându-și iar capetele la pământ și adormind cu somnul morții, după porunca lui Dumnezeu. Deci împăratul, stând lângă dânșii,

a plâns foarte împreună cu cei ce erau cu el. Şi a poruncit împăratul să se facă şapte racle de argint şi de aur, în care să se pună trupurile sfinţilor.

Iar în noaptea aceea, sfinţii s-au arătat împăratului în vedenia visului, poruncindu-i să-i lase să se odihnească aşa pe pământ, precum s-au odihnit şi mai înainte. După aceasta s-a adunat acolo sobor de mulţi episcopi şi, făcând praznic luminos, au cinstit cu vrednicie pe sfinţii mucenici. Iar împăratul, făcând multe milostenii săracilor şi scăpătaţilor ţării aceleia, şi pe cei ce erau în legături eliberându-i, s-a întors la Constantinopol, bucurându-se şi slăvind pe Hristos, Dumnezeul nostru, Căruia şi de la noi, păcătoşii, să-i fie cinste şi slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Dumnezeu este atotștiutor și cunoscător al inimilor noastre. El ne știe înainte de a ne naște. El cunoaște și vede cugetele minții și inimii fiecăruia dintre noi. De la Botez și până în clipa morții, îngerii noștri păzitori scriu faptele și gândurile noastre bune și rele. Ei ne numără pașii pe care-i facem la biserică, la pocăință, la cercetarea bolnavilor sau la săvârșirea faptelor rele. Iar în ceasul morții, îngerii noștri păzitori ne însoțesc, împreună cu faptele noastre bune și rele, până la scaunul judecății, în fața Dreptului judecător, Iisus Hristos.

Știința cea atotcuprinzătoare și fără de margine a lui Dumnezeu privește spre toate inimile oamenilor și, dacă vede o inimă înfrântă și zdrobită pentru ceea ce a greșit înaintea Lui, nu o pedepsește, ci cu mila și cu darul Său o luminează și o povățuiește la calea mântuirii. Căci știm din Dumnezeiasca Scriptură că Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har.